

Camí ral de Berga a Bagà

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Al Collet d'Eina
Emplaçament: A la central hidroelèctrica del Collet d'Eina travessant el pont vell i seguir pel corriol
Alçada: 718,3

Coordenades:

Latitud: 42.21483
Longitud: 1.86966
UTM Est (X): 406703
UTM Nord (Y): 4674247

Classificació

Número de fitxa: 08099-213
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Obra civil
Estil / època: Medieval Modern
Segle: XI-XIX
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Alguns trams s'han perdut i altres es conserven de manera parcial.
Protecció: Legal
Observacions protecció: Decret legislatiu 2/2003.de la llei municipal i Llei estatal 3/1995
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Pública
Titular: Ajuntament de Guardiola Plaça de l'Ajuntament, 3. 08694 (Guardiola de Berguedà)

Fitxes associades:

[Camins rals de Guardiola de Berguedà](#)

Autor de la fitxa: Pere Cscante i Torrella
Data de registre de la fitxa: dv., 22/12/2017 - 01:00

Descripció

El camí de Berga es conserva en nombrosos trams des de la central del Collet fins al límit sud del municipi tocant amb la Nou. Es pot resseguir completament en un tram de més de 2 Km amb restes d'empedrat de còdols i murs de contenció. A la zona del Collet el camí s'ha perdut però creuava pel pont vell de Guardiola per sota del castell i passava per la riba dreta del Llobregat seguint el traçat de l'actual C-16. A Guardiola el camí passava per Cal Frare i Reboll fins a creuar el Bastareny per damunt del pont de les dues sors o pont de Tarradellas a Bagà. Aquest camí travessava el nucli de Bagà amb les entrades i sortides a la vila formant carreteres entre els camps, i enfilava cap als passos de Coll de Jou i coll del Pendís seguint la traça del riu Gréixer. El tram de la central del Collet conserva l'empedrat original i els murs de contenció. Passa per la llera dreta del Llobregat i es dirigia fins a l'hostal de l'Alfar seguint en part el traçat de la actual C-16. Aquest tram es conserva en uns 2 Km aproximadament.

Observacions:

Camí que ha estat embegut per la C-16 en alguns trams propers a l'Alfar i també pel canal industrial de Berga. El tram que va de la central del Collet en direcció sud és el que es conserva millor amb uns 2 Km de longitud.

Història

Els camins rals han estat des de sempre importants vies de comunicació. El principal eix viari era el camí de Berga a Bagà del que ja hem comentat que en conserven alguns trams amb paviment de còdols. Aquest camí ens apareix ja en la documentació més antiga del monestir de Sant Llorenç prop Bagà i és molt probable que ja existís des de l'època romana com a via d'accés a la zona de pastures i explotació de minerals. No serà fins al segle X i XI quant a través de les fundacions dels monestirs de Sant Llorenç, la xarxa viària es fa més patent i es comencen a construir nous camins que enllacen les poblacions, terres i alocs que es van formalitzant. En la documentació de Sant Llorenç ja esmenta els passos de Pendís i de Coll de Jou. Referent el primer, Bolòs i pagès analitzen les afrontacions de les terres del molí de Gréixer. De la via principal s'anomenava "strata" i corresponia sens dubte al camí de Berga a Bagà i Coll de Jou que connectava amb la "strata Francisca" o via ceretana que transcorria per la vall del Segre i el coll de la Perxa. A mitjans del segle XII es bastiran hospitalets als colls importants com serien el de Pimorent, la Perxa i el de Hospitalet de Rocasança més amunt de Gréixer. Per salvar les aigües dels rius ies construïren ponts. El pont vell de Guardiola en seria un dels més remarcables, però també en tindríem a Vilella (Bagà) Gréixer, cal Tinent. Aquests ponts en documents posteriors al segle XI i XII apareixeran sovint esmentats La via del Llobregat ens surt també citada en les afrontacions de les Llenes amb el Llobregat. Dels ponts es fa esment d'una palanca a "Mescles aygues" per arreglar-la. El mescles aigües correspondria a l'aiguabarreig del Bastareny amb el Llobregat . Sobre els impostos dels camins hi havia el de "barra" que s'aplicava a tothom que passava pels vials i. solien estar als ponts, especialment el de Guardiola i el de Bagà. Amb tot hi havia qui estava exempt d'aquests impostos. D'impostos també hi havia de passatges del bestiar i de les herbes i encara també n'hem trobat un referent a la sal. Posteriorment i al llarg de l'època moderna els camins ens surten referenciats en documents de transacció escriptures, notariales. A principi de segle XIX. C.A. Torres en fa descripció en el seu llibre de "Pirineu Català. Bergadà. Valls altes del Llobregat" i datat de 1903 i esmenta. No obstant l'antic camí de ferradura , corrent mig enlairat, a mig cayent de serra, sovint per timbes amagades per l'espessor del bosch, endinzat en la fosca arbreda encara més ferestega i pintoresch. Ab la construcció de la nova carretera s'ha destralejat a demés gran part de l'hermosa boscuria que acabarà de desaparèixer al explotar el nou camí de ferro havent-se desmerescut molt el conjunt de sa enèrgica bellesa. 3 K d'alfar, pont nou de tres arcades de 18 m el central y 9 ls dels costats aon conflueix l'antic camí de

ferradura. Pontarró sobre el canal de la llum (3 m). Pont d'un arch de 15 metres sobre el Saldes. 4 h i 5 ' ints aiguabarreig del Llobregat amb el Saldes que porta aigua de ses fonts de la serra d'en Cija, Pedraforca i Gresolet. Sota el pont en avall una hermosa resclosa y presa d'aigua del canal de Berga que forma un molt bell saltant. Pont de Guardiola de 663 metres d'alt. Antiga obra gòtica de pedra. Al davant del pont hi ha l'hostal i el molí, lloc en extrem pintoresch. A la dreita del riu hi queden enlairades les ruïnes de l'antic castell de Guardiola. 720 m. alt dalt d'un turó". L'abandó va venir amb la construcció del ferrocarril que ocupà part del traçat de l'antic camí ral fins al Collet d'Eina i posteriorment amb les noves carreteres i noves vies de comunicació.

Bibliografia

AYMANI I DOMINGO, G (2002). Els molins hidraulics de la vall del Bastareny. Exemples d'una activitat preindustrial desapareguda Associació Medieval de Bagà. BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS, M (1993). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p- 120. BOLÓS MASCLANS, JORDI; NUET I BADIA, JOSEP (1983). Els molins fariners. Ketres Editora. S.A. Barcelona. CABALLE CANTALAPIEDRA, FRANCESC (2009). Les emprentes del camí ral de Bagà. Associació Medieval de Bagà. CAIXAL MATA, ALVAR (2006). "Els ponts, testimonis de transformacions històriques al Berguedà" a Erol núm.85. CASCANTE I TORRELLA, PERE (2004). "Patrimoni arquitectònic". A Erol. Suplement núm. 3 . C.A TORRES.(1905) Pirineu Català. El Bergadà. "De Berga a Bagà per l'antic camí de Ferradura". P.88-98. SERRA i VILARÓ, J (1987). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Vol II. P. 143-154.

